

MILITARY AFFAIRS AND NATIONAL SECURITY

 DOI 10.51582/interconf.19-20.07.2023.034

Застосування методу вогневого блокування на прикладі досвіду Херсонської наступальної операції

Зміївський Геннадій Анатолійович¹,

Пугач Вячеслав Вікторович²,

Чепурний В'ячеслав Петрович³

¹ старший викладач кафедри підготовки офіцерів запасу;
Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого; Україна

² викладач кафедри загальновійськових дисциплін;
Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого; Україна

³ старший викладач кафедри загальновійськових дисциплін;
Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого; Україна

Анотація.

Проводиться аналіз досвіду застосування методу вогневого блокування при підготовці та в ході Херсонської наступальної операції. Висвітлюється специфіка його проведення на різних етапах операції. Наводяться умови, за яких використання цього методу стало ефективним. На основі проведеного аналізу виділяються напрямки застосування вогневого блокування, які можуть стати основою для подальшого розвитку вогневого ураження противника.

Ключові слова:

наступальна операція
вогневе ураження
вогневе блокування
вогневий контроль
мости
логістичне забезпечення

MILITARY AFFAIRS AND NATIONAL SECURITY

В умовах сучасної війни неможливо досягти суттєвого успіху в бою без застосування нових методів вогневого ураження противника. Одним із цих методів, який був виявлений у ході війни Росії проти України, є вогневе блокування. Яскравим підтвердженням його ефективності в умовах сучасної війни є результати Херсонської наступальної операції.

На жаль, чинні бойові статuti та інші військові керівні документи з питань підготовки і ведення воєнних дій, навіть їх останні проекти [1 – 3], не містять положень щодо методу вогневого блокування, а, отже, досвід його застосування потребує ретельного аналізу та узагальнення для виділення тенденцій, які можуть стати основою для подальшого розвитку вогневого ураження противника. У зв'язку з цим метою статті є вивчення досвіду застосування вогневого блокування при підготовці та в ході Херсонської наступальної операції.

Сутність методу вогневого блокування полягає в «ізоляції» других ешелонів і резервів противника з метою недопущення нарощування наступальних дій противника (тобто «вогневому обмеженні» угруповання противника артилерією й авіацією поєднанням застосування звичайних ракет і боеприпасів та боеприпасів дистанційного мінування місцевості) [4].

Херсонська наступальна операція проводилася з кінця серпня 2022 року до середини листопада 2022 року в рамках стратегічної наступальної операції Сил оборони України.

Важливим елементом способу ведення цієї операції було вогневе блокування угруповання військ Російської Федерації на правобережжі Дніпра шляхом тримання під вогневим контролем шляхів пересування військ та порушення його логістичного забезпечення.

Успішний наступ, який завершився повним вигнанням російських окупантів з правобережної частини Херсонської області та, власне, міста Херсон, став результатом тривалої підготовки.

Для створення умов для переходу в наступ перед початком операції Сили оборони України з середини липня за допомогою вогневого контролю блокували всі переправи через Дніпро, фактично здійснили оперативне оточення всього російського угруповання військ на правому березі Дніпра, знесли його без активних наступальних операцій та, як остаточний результат, примусили командування окупантів прийняти рішення про відступ [5]. Виконуючи завдання з дезорганізації

MILITARY AFFAIRS AND NATIONAL SECURITY

логістичного забезпечення ворога та ізоляції району проведення майбутньої наступальної операції на Південнобузькому напрямку, підрозділи ракетних військ і артилерії Сухопутних військ Збройних Сил України завдавали високоточних ударів за допомогою реактивних систем залпового вогню M142 HIMARS та M270 MLRS по логістичних центрах, тилових базах та лініях забезпечення угруповання військ противника на правому березі Дніпра. Так, 19 липня 2022 року було вперше завдано ударів по Антонівському мосту, які після того повторювались регулярно. Крім Антонівського, вогневого ураження зазнавали залізничні мости, шляхопроводи на Каховській греблі, мости через річку Інгулець, склади боєприпасів та паливно-мастильних матеріалів, а також понтонні переправи, які наводив ворог, з метою відновлення логістичного забезпечення [6].

Операція проводилася в три етапи [6, 7].

На першому етапі операції (29 серпня – 23 вересня 2022 року) на Каховському напрямку відбувся вихід на адміністративний кордон з Херсонською та Дніпропетровською областями, на Херсонському напрямку був створений плацдарм на річці Інгулець у районі села Білогірка та звільнено 13 населених пунктів.

Наступ українських військ супроводжувався інтенсивними ударами, які завдавали сили і засоби ракетних військ і артилерії Сил оборони півдня України по оборонних позиціях, командних пунктах, районах зосередження живої сили та озброєння і військової техніки, понтонних переправах, логістичних лініях противника. Вогневе блокування українською артилерією резервів противника не дозволило йому зосередити сили і засоби для проведення повномасштабних контрнаступальних дій та покращити своє тактичне положення.

На другому етапі операції (2 – 18 жовтня 2022 року) відбулося просування на відстань до 40 км і звільнення 29 населених пунктів.

На цьому етапі бої на фронті прийняли позиційний характер, при цьому потенціал окупантів перемелювався без можливості поповнення та відновлення сил. Тактика наступальних дій підрозділів українських Сил оборони включала постійний вогневий тиск, авіаційні та ракетно-артилерійські удари по лініях комунікацій, пунктах управління та боєпостачання противника.

MILITARY AFFAIRS AND NATIONAL SECURITY

На третьому етапі операції (8 – 12 листопада 2022 року) здійснено вихід на правий берег річки Дніпро, звільнення міста Херсон та 169 населених пунктів.

Успіхи Херсонської наступальної операції українських військ змусили противника переглянути свої плани щодо продовження окупації правобережної частини Херсонської області. Цьому суттєво сприяв інцидент, що трапився 08 жовтня у Керченській протоці – в результаті потужного вибуху відбулося пошкодження залізничного полотна і руйнування автомобільної частини Кримського мосту, що суттєво ускладнило логістичне забезпечення угруповання російських військ.

Новий наступ Сил оборони України ми бачимо, починаючи з 8 листопада, з удару та визволення Снігурівки – важливого логістичного центру з залізничною станцією у центрі лінії оборони окупантів. Після цього оборона росіян «посипалася», втратила керованість і вже 9 листопада головне російське командування публічно вирішило відступити взагалі на лівий берег Дніпра. Далі протягом 10 – 11 листопада відбувається стрімке скорочення зони російської окупації на правому березі Дніпра. Під час спроб окупантів хоч якось організовано вивести особовий склад, кинувши важку техніку, ряд підрозділів чисельністю до 10 тис. чоловік були залишені напризволяще. У другій половині дня 11 листопада Сили оборони України остаточно встановили контроль над Херсоном та правобережною частиною регіону та почали заходи стабілізаційні заходи [5].

Аналіз наведеної вище динаміки підготовки і проведення Херсонської наступальної операції, надає можливість виділення *основних напрямків* застосування методу вогневого блокування.

Так, для тримання під вогневим контролем шляхів пересування військ та логістичних ліній противника основні зусилля зосереджувалися на *нанесенні ураження по трьох мостах* (автомобільному та залізничному в Херсоні та автомобільному в Новій Каховці через гідроелектростанцію) високоточними ракетами для M142 HIMARS та M270 MLRS. При цьому, важливе значення мали унеможливлення обладнання через Дніпро мостових та інших переправ, нанесення ураження не тільки для пошкодження мостів (переправ), а й для унеможливлення їх відновлення, що забезпечувало постійний вогневий контроль.

Такий підхід до вогневого блокування значно ускладнював переміщення підрозділів противника, підтягування резервів,

MILITARY AFFAIRS AND NATIONAL SECURITY

підвезення йому боєприпасів та інших матеріально-технічних засобів з лівобережної частини Херсонської області, а також евакуацію на лівий берег Дніпра поранених і хворих, зайвого, пошкодженого (несправного) озброєння, військової та спеціальної техніки, матеріально-технічних засобів.

Другим важливим напрямком застосування методу вогневого блокування в ході операції було порушення логістичного забезпечення противника на глибину до правого берега Дніпра. При цьому здійснювався вогневий контроль не тільки шляхів підвезення та евакуації, а й усієї інфраструктури логістичного забезпечення. За допомогою далекобійної артилерії та реактивних систем залпового вогню знищувалися об'єкти логістики (склади, бази), колони, які підвозили матеріально-технічні засоби.

У результаті реалізації такого підходу противник був вимушений відтягувати ці об'єкти у глибину оборони на відстань, яка перевищує дальність ураження M142 HIMARS та M270 MLRS, тобто більше ніж на 80 км. Таке розтягування логістичних комунікацій у свою чергу суттєво ускладнювало процес постачання матеріально-технічних засобів до його військових частин (підрозділів) і стало катастрофічним для російської армії.

Таким чином, за результатами аналізу визначено два основні напрямки застосування методу вогневого блокування при підготовці та в ході Херсонської наступальної операції: перший – вогневий контроль мостів (переправ) на шляхах пересування військ та логістичних лініях; другий – порушення логістичного забезпечення противника, шляхом вогневого контролю усієї інфраструктури логістичного забезпечення. Ефективним вогневе блокування стало завдяки використанню новітнього озброєння, наданого Україні західними партнерами.

References:

- [1] Тимчасовий бойовий статут механізованих військ Сухопутних військ Збройних Сил України, частина 1 (бригада): бойова публікація командирам військових частин під час підготовки і ведення бойових дій тактичного рівня. Київ: Командування Сухопутних військ Збройних Сил України, 2021. 116 с.
- [2] Бойовий статут Сухопутних військ «Артилерія Збройних Сил України, частина I (бригада (полк), бригадна артилерійська група)»: бойова публікація командирам артилерійських частин (підрозділів) з порядку підготовки та ведення бойових дій. Київ: Командування Сухопутних

MILITARY AFFAIRS AND NATIONAL SECURITY

- військ Збройних Сил України, 2021. 76 с.
- [3] Бойовий статут Сухопутних військ «Артилерія Збройних Сил України, частина II (дивізіон, батарея, взвод, гармата)»: бойова публікація командирам артилерійських підрозділів з порядку підготовки та ведення бойових дій. Київ: Командування Сухопутних військ Збройних Сил України, 2021. 68 с.
- [4] Тактична підготовка артилерійських підрозділів: підручник / П.Є. Трофименко та ін. Суми: Сумський державний університет, 2012. 776 с.
- [5] Наступальну операцію Збройних Сил України зі звільнення Херсону показали на карті. *Одеський кур'єр* : веб-сайт. URL: <https://uc.od.ua/news/war/1247320> (дата звернення: 20.06.2023).
- [6] Драпаций М.В. Кров Дніпром тече. Херсонська наступальна операція. *АрміяINFORM* : інформаційне агентство Міністерства оборони України. URL: <https://armyinform.com.ua/wp-content/uploads/2023/03/book2.pdf> (дата звернення: 20.06.2023).
- [7] Хронологія російсько-української війни: етапи відсічі вторгнення Російської Федерації. *АрміяINFORM* : інформаційне агентство Міністерства оборони України. URL: <https://armyinform.com.ua/2023/02/24/hronologiya-rosijsko-ukrayinskoyi-vijny-etapy-vidsichi-vtorgnennya-rf/> (дата звернення: 20.06.2023).